

Reformace

Září 2019

Ročník 7, číslo 65

ZNÁT BOHA

Je obrovský rozdíl mezi kázáním evangelia a kázáním o evangeliu. Je možné kázat o evangeliu a mluvit o něm, aniž bychom ho kdy vysvětlili. To je naprosto zbytečné, a ve skutečnosti to může být velmi nebezpečné. Může se to dokonce týkat nás osobně, že budeme o těchto věcech vědět, ale ve skutečnosti je nebudeme znát. Jak je to důležité, si můžeme uvědomit, když pochopíme, co je předmětem a cílem veškeré teologie – znát Boha! Osobu! Ne seznam abstraktních pravidel, ne množství filozofických předpokladů, ale Boha! Osobu! Znat jeho samotného. Jediného pravého Boha a toho, kterého poslal, Ježíše Krista!

Martyn Lloyd-Jones (1899-1981)

OBSAH

Nejhorší zmije v lidském srdci!	3
Boží milosrdenství	4
Protivník mladšího muže	8
Líbit se Bohu (Žd 11,5-6; Gn 5,21-24)	12
Jákoba jsem si zamiloval (Gn 25,19-34).....	22
Charles G. Finney: Heretik nebo Boží muž? II.	35

NEJHORŠÍ ZMIJE V LIDSKÉM SRDCI!

Jonathan Edwards

Článek na stránkách Reformace – [zde](#).

Pýcha je, když si někdo o sobě myslí příliš mnoho.

Pýcha je **nejhorší zmije v lidském srdci!**

Pýcha je největším ničitelem pokoje duše a lahodného společenství s Kristem.

Pýchu je možné vyrvat i s kořeny jen s největšími obtížemi.

Pýcha je nejskrytější, nejtajnější a nejklamavější ze všech žádostí!

Pýcha je skrytý a nenápadný hřích, a objevuje se v mnoha netušených a neodhalitelných podobách.

Pýcha se často nezvaně vloudí do náboženského života – někdy dokonce v přestrojení za pokoru!

Pýcha je *první* hřích, který vstoupil do stvoření, a *poslední* hřích, který bude vykořeněn.

Pýcha je nejhorší hřích.

Pýcha je nejskrytější ze všech hříchů. Neexistuje nic podobného, čím se dá srdce snáz oklamat a co je hůř odhalitelné.

Běda, kolik pýchy mají ve svých srdcích ti nejlepší!

Pýcha je nejzatvrzelejší nepřítel Boha!

Neexistuje žádný hřích natolik podobný ďáblu jako pýcha!

„Nenávidím povýšenost a pýchu!“ (Př 8,13)

BOŽÍ MILOSRDENSTVÍ

Arthur W. Pink

Článek na stránkách *Reformace* – [zde](#).

Rádi bychom čtenáři navrhli, aby se teď zabýval další z Jeho dokonalostí, o které dostává každý křesťan bezpočet důkazů. Obracíme svou pozornost k uvažování o Božím milosrdenství, protože naším cílem je přistupovat k božským dokonalostem vyrovnaně, jelikož všichni v této otázce tíhneme k zaujímání jednostranného pohledu. Musí zde být zachována rovnováha (jako všude), stejně jako se objevuje v těchto dvou výročí o Božích vlastnostech – „Bůh je světlo“ (1 J 1,5), „Bůh je láska“ (1 J 4,8). Přísné aspekty božského charakteru, takové, co intenzivněji vzbuzují bázeň, jsou vyváženy těmi jemnějšími, půvabnějšími. Je nám k nenapravitelné škodě, pokud svým uvažováním prodléváme výhradně v Boží svrchovanosti a vznešenosti nebo v Jeho svatosti a spravedlnosti. Potřebujeme opakovaně rozjímat, i když ne výhradně, o Jeho dobrotě a slitování. S ničím, co postrádá úplný pohled na božské dokonalosti tak, jak jsou vyjeveny v Písmu svatém, bychom se neměli spokojit.

NEZMĚRNÉ POŽEHNÁNÍ KŘEŠŤANŮ

Písmo mluví o „velikém milosrdenství“, a kdo je schopen jej změřit? (Iz 63,7). Žalmista říká: „Jak vzácný skvost je tvé milosrdenství, Bože!“ (Ž 36,8). Žádné pero člověka, žádný andělský jazyk jej nedokáže výstižně vyjádřit. Třebaže se tato požehnaná Boží vlastnost může lidem jevit jako dobře známá, co se týče zjevení Boha je to něco zcela zvláštního. Žádný ze starověkých národů by nikdy ani nesnil o tom, připsat svým bohům takovou milou vlastnost jako je tato. Žádný z dnes pohany uctívaných objektů nemá jemnost a něhu - pravdou je spíše opak, jak dokazují ohyzdné rysy jejich model. Filozofové mají za to, že připisování takové kvality

Absolutnu je vážným znevážením jeho cti. Ale Písmo má mnoho co říci k Božímu milosrdenství či Jeho rodičovské náklonnosti a Jeho něžným citům, které chová ke svému lidu.

Poprvé je tato božská dokonalost v Božím slově zmíněna, když Bůh Mojžíšovi divuplně ukázal své božství, když Hospodin sdělil své „jméno“, tzn. sebe jako Toho, kdo se dal poznat. „Hospodin, Hospodin! Bůh plný slitování a milostivý, shovívavý, nejvyšší milosrdný a věrný“ (Ex 34,6). Je nádherné, že Ten, kdo je nekonečně nad námi, tak nepředstavitelně slavný, tak nevýslovně svatý, nejenže si všímá takových pozemských červů, ale také se na ně zaměřuje svým srdcem, dává pro ně svého Syna, posílá svého Ducha, aby v nich přebýval, a snáší všechny jejich nedokonalosti a umíněnost tak, že nemá v úmyslu od nich kdy odejmout své milosrdenství.

Zamyslete se nad některými důkazy a působením této Boží vlastnosti na svaté. „Ve své lásce nás předem určil, abychom rozhodnutím jeho dobroty byli skrze Ježíše Krista přijati za syny“ (Ef 1,5). Jak dokazuje předešlý verš, tato láska existovala již před založením světa. „V tom se ukázala Boží láska k nám, že Bůh poslal na svět svého jediného Syna, abychom skrze něho měli život“ (1 J 4,9), čímž nás, padlá stvoření, úžasně zaopatřil. „Miloval jsem tě odvěkou láskou, proto jsem ti tak trpělivě prokazoval milosrdenství“ (Jr 31,3), skrze obživení Mým Duchem, nezlomnou mocí Mé milosti, vytvořením hluboké potřeby v tobě tím, že tě k sobě přitahuji svým půvabem. „Zasnoubím si tě navěky, zasnoubím si tě spravedlností a právem, milosrdenstvím a slitováním“ (Oz 2,21). Pán v nás v den své moci vyvolal touhu se Mu odevzdat, a tím s námi vstoupil do věčné manželské smlouvy.

Hospodinovo milosrdenství od Jeho dětí nikdy nebude odňato. Z naší strany by se to tak mohlo *jevit*, ale nikdy to tak není. Od chvíle, kdy je věřící v Kristu, ho nic nemůže odloučit od Boží lásky (Ř 8,39). Bůh se se vši vážností zavázal smlouvou a naše hříchy to nemohou vymazat. Bůh přísahal, že pokud Jeho děti nebudou dodržovat Jeho přikázání, „ztrestá jejich nevěrnosti metlou a ranami jejich nepravosti“. Přesto dodává: „Ale svoje milosrdenství mu neodejmu, nezradím svou věrnost, neznesvětím svoji

smlouvu...“ (Ž 89,34-35). Všimněte si změny z množného čísla „jejich“ na jednotné „mu“. Boží milosrdenství vůči Jeho lidu je soustředěno v Kristu. Protože skutky Jeho milosrdenství jsou smluvním závazkem, jsou opakovaně vztahovány k Jeho „pravdě“ (Ž 40,11; 138,2 KRÁL), což nám ukazuje, že k nám přichází formou slibu. Proto bychom nikdy neměli zoufat.

„I kdyby ustoupily hory a pohnuly se pahorky, moje milosrdenství od tebe neodstoupí a smlouva mého pokoje se nepohne, praví Hospodin, tvůj slitovník“ (Iz 54,10). Ne, ta smlouva byla podepsána krví jejího Zprostředkovatele, kterou bylo pokrevní nepřátelství (způsobené hříchem) odstraněno a bylo nastoleno dokonalé usmíření. Boží úmysly o těch, kdo jsou zahrnuti do Jeho smlouvy a kdo s Ním byli usmířeni, jsou „myšlenky o pokoji, nikoli o zlu“ (Jr 29,11). Proto jsme si jistí, že „ve dne přikáže Hospodin milosrdenství svému a v noci své písni být“ s námi (Ž 42,9). Jaké slovo! Nejen, že Hospodin dá nebo udělí milosrdenství, ale dokonce svému milosrdenství přikáže. Je dáno rozhodnutím, uděleno královským závazkem, tak jako Bůh uděluje vítězství (Ž 44,5 B21), „požehnání, život navěky“ (Ž 133,3), což ukazuje, že nic nemůže těmto darům zabránit.

ODPOVĚĎ SVATÝCH

Jaká by měla být naše odpověď? Za první, „jako milované děti následujte Božího příkladu a žijte v lásce“ (Ef 5,1-2) a „jako vyvolení Boží, svatí a milovaní, oblečte milosrdný soucit, dobrotu, skromnost, pokoru a trpělivost“ (Kol 3,12). Tak to bylo s Davidem: „Tvoje milosrdenství mám před očima, řídím se tvou pravdou“ (Ž 26,3). David nacházel potěšení v uvažování nad Božím milosrdenstvím. Jeho duši to občerstvovalo a formovalo to jeho jednání. Čím více se zabýváme Boží dobrotou, tím opatrnější budeme ohledně *své poslušnosti*. Omezení Boží lásky a milosti působí na znovuzrozené mocněji než hrůzy Jeho zákona. „Jak vzácný skvost je tvé milosrdenství, Bože! Lidé se utíkají do stínu tvých křídel“ (Ž 36,8).

Za druhé, tato Boží dokonalost posiluje *naši víru* a podporuje důvěru v Boha.

Za třetí, Boží milosrdenství by mělo povzbudit ducha *uctívání*. „Tvé milosrdenství je lepší než život, mé rty tě chválí zpěvem“ (Ž 63,4; srov. 138,2).

Za čtvrté, měli bychom se k němu uchýlovat, když je nám úzko. „Kéž se projeví tvé milosrdenství a potěší mě...“ (Ž 119,76). Tak to bylo i s Kristem v Jeho utrpení (Ž 69,17).

Za páté, mělo by být naší prosbou v modlitbě: „...Hospodine, podle milosrdenství svého obživ mne“ (Ž 119,159 KRAL). David se odvolává na tuto Boží vlastnost, aby obdržel novou sílu a vitalitu.

Za šesté, měli bychom se na něj odvolávat, když upadneme. „Smiluj se nade mnou, Bože, pro milosrdenství svoje...“ (Ž 51,3). Jednej se mnou podle té nejjemnější ze svých vlastností, udělej ze mě příklad své něžnosti.

Za sedmé, mělo by být žádostí našich večerních ztišení. „Ohlas mi zrána své milosrdenství...“ (Ž 143,8). Povzbuď mou duši jeho melodií, ať jsou mé myšlenky při probuzení o Tvé dobrotě.

Z knihy Střípky poznání Boha.

PROTIVNÍK MLADŠÍHO MUŽE

Jaroslav Kernal

Článek na stránkách Reformace – [zde](#).

- *... aby protivník byl zahanben a nemohl o nás povědět nic špatného. (Tt 2,8)*

Mladí muži v církvi mají růst ke zralosti a ve zbožnosti, což znamená, že budou žít ukázněně a rozvážně a stanou vzorem pro další. Jejich život bude životem ve zbožnosti, takže jim nebude co vytknout a každý protivník, který by se chtěl vysmívat církvi nebo se proti ní stavět, bude nakonec zahanben. Náš text uvádí důvod, proč mají mladší muži žít zbožně, proč mají růst ve zralosti v Kristu, proč mají poznávat Pána a držet se zdravého učení. Hlavním důvodem jsou protivníci, kteří se staví proti Bohu a jeho lidu.

ZAHANBENÝ PROTIVNÍK

Boží lid měl, má a až do příchodu Pána bude mít odpůrce. Apoštol Pavel dobře věděl, o čem mluví – býval kdysi jedním z nich. Když psal Titovi o starších, říkal, že starší musí být pevný ve slovech pravé nauky, aby byl schopen usvědčovat odpůrce (Tt 1,9). A hned v dalším verši říká:

- *Je mnoho těch, kteří se nepodřizují, vedou prázdné řeči a svádějí lidi: jsou to hlavně ti, kteří lpí na obřízce. (Tt 1,10)*

Ve v. 14 potom mluví o lidech, kteří učí lidské nauky a vedou druhé k tomu, aby se odvraceli od pravdy (Tt 1,14). To jsou protivníci, kteří usilují o zničení církve. Písmo o nich mluví stále znovu:

- *Vloudili se totiž mezi vás někteří bezbožní lidé, zapsaní už dávno k odsouzení, kteří zaměňují milost našeho Boha v nezřízenost a zapírají jediného vládce a našeho Pána Ježíše Krista. (Ju 4)*

Titus měl s takovými lidmi své zkušenosti. Na začátku jeho křesťanského života, když doprovázel Pavla do Jeruzaléma, ho nutili, aby se dal obřezat.

- *... jak chtěli ti, kteří předstírali, že jsou bratří, a pokoutně se mezi nás vetřeli s úmyslem slídit po naší svobodě, kterou máme v Kristu, aby nás uvedli do otroctví zákona. (Ga 2,4)*

Je to stále stejná písnička, stejné převrácení Božího slova, zaměňování milosti za nezřízenost. Mohli bychom jít list po listu a jenom v několika málo z nich bychom nenašli žádnou zmínku o takových lidech. Petr o nich napsal:

- *V Božím lidu bývali ovšem i lživí proroci; tak i mezi vámi budou lživí učitelé, kteří budou záłudně zavádět zhoubné nauky ... A mnozí budou následovat jejich nezřízenost a cesta pravdy bude kvůli nim v opovržení. (2Pt 2,1-2)*

Tvé učení ať je nezkažené, aby cesta pravdy nebyla v opovržení. Buď příkladem svatého života, aby protivník byl zahanben. Znovu se zde vrací důraz na zbožný život, který bude hlasitým kázáním. Petr napsal křesťankám, že se mají podřizovat svým mužům – i těm, kteří se vzpírají Božímu slovu, protože je mohou beze slov získat svým jednáním:

- *... když uvidí váš čistý život v bázni Boží. (1Pt 3,2)*

Každý protivník bude zahanben, protože nebude moci najít nic, co by mohl použít proti nám. Právě tak to bylo s naším Pánem, moji milí. Když ho zatkli, nemohli najít nic, kvůli čemu by ho mohli obžalovat. Ani v jeho učení ani v jeho životě nebylo vůbec nic, co by bylo možné použít proti němu. Dokonce i svědectví křivých svědků se rozcházela. A nebylo to nic jiného než pravda, co dovedlo veleradu k zuřivosti a tomu, že chtěli Pána okamžitě zabít – když Ježíš kladně odpověděl na otázku, zda je Mesiáš, syn Boha živého. Proto i náš život musí skrz naskrz pronikat pravda – pravda Božího slova, pravda zdravého učení, pravda zbožného života. To povede k oslavení církve v tomto světě.

OSLAVENÁ CÍRKEV

Všimněte si toho, co Pavel napsal Titovi. Když ty, Tite, budeš žít zbožně, protivník bude zahanben a nebude moci povědět nic špatného – o kom? O

Titovi? Ne! O nás! O křesťanech, o Kristově církvi! To je moc svatého života mladších mužů.

Když se mladší ženy odmítají podříditi učení Božího slova, nechtějí být rozumné, cudné, starat se o domácnost a poslouchat své muže, je Boží slovo zneváženo (Tt 2,5). Takové jednání vede k tomu, že lidé pohrnou Božím slovem. Když se mladší muži odmítnou ukáznit, když nechtějí slyšet napomínání, podříditi se a žít rozvážně, když nechtějí žít příkladným životem a stavět na zdravém základě Božího slova, není zneváženo jenom Boží slovo, ale je znevážena církev. Ti, kdo chtějí škodit církvi, získávají dobrou municí, pro svou kanonádu, mladí muži jim dávají do ruky hůl, kterou mohou tlouct.

Když apoštol Pavel kázal Boží slovo v Tesalonice, tamní Židé, protivníci církve, si najali ničemné a zlé lidi z ulice, aby po celém městě rozhlásili, že křesťané jsou vzbouřenci, převracejí společenský řád a odmítají vládu císaře. To všechno byly lži, přesto kvůli nim musel Pavel a jeho společníci opustit Tesaloniku. Ale představení města se uklidnili, když předstoupil Jáson, který se zaručil za Pavla, zaplatil záruku a slíbil, že Pavel opustí město. Jáson byl dobrým příkladem, který zahanbil protivníky a sebral jim vítr z plachet, takže nemohli o křesťanech povědět nic špatného. Protivníci církve si nakonec vždycky najdou něco dalšího, co budou moci použít a vytáhnout, ale my bychom nikdy neměli být těmi, kdo jim dají do rukou nějaký takový nástroj.

Je to důvod, proč potřebujeme spoléhat na milost, která nás vychovává k tomu, abychom žili rozvážně a zbožně, abychom se upínali ke Kristu. I to je dílo Boží milosti – té aktivní, která v nás působí a vychovává nás, abychom:

- *... a očekávali blažené splnění naděje a příchod slávy velikého Boha a našeho Spasitele Ježíše Krista. (Tt 2,13)*

Proto hledíme vzhůru, kde Kristus sedí po pravici Boží. Proto voláme k němu: „Pane, přijď!“ Jenom s ním jsme schopni žít zbožným životem, jenom v jeho síle můžeme být vzorem svatého života, jenom z jeho moci jsme schopni vytrvat ve zdravém učení a ve všem dorůstat do podoby Ježíše Krista.

Milí přátelé, život, o kterém jsme dneska mluvili, je život, jaký není možné žít z lidských sil. To je křesťanský život, a takový život nemůžete žít sami. Takový život může žít jenom Kristus. Jenom když on bude ve vás a vy v něm, můžete žít zbožně – mladí muži, mladé ženy, starší muži i starší ženy. Jenom když zemřete sami sobě a vyznáte: „Nežiju už já, ale žije ve mně Kristus.“ – Jenom tehdy budete schopní žít tak, aby Bůh byl oslaven.

- *A život, který zde nyní žiji, žiji ve víře v Syna Božího, který si mne zamiloval a vydal sebe samého za mne. (Ga 2,20)*

LÍBIT SE BOHU (ŽD 11,5-6; GN 5,21-24)

Steven Cole

Článek na stránkách *Reformace* – [zde](#).

Aniž bych pomyslel na nadcházející volby, probíral jsem se svými archivy a hledal pro ilustraci příklad někoho, kdo se chce zalíbit každému. Objevil jsem tuhle historku o senátoru Johnovi Kerryem z roku 1991, z období první války v Perském zálivu. Jistý Walter Carter napsal panu Kerryemu dopis, ve kterém ho vyzýval, aby podpořil snahy donutit Irák ke stažení vojsk z Kuvajtu. Obdržel dvě na sobě nezávislé odpovědi. První dopis vyjadřoval souhlas; stálo v něm, že senátor silně podporuje reakci (tehdejšího) prezidenta Bushe na tuto krizovou situaci. Druhý dopis, zaslaný omylem, panu Carterovi děkoval za jeho protiválečný postoj a zdůrazňoval, že senátor Kerry hlasoval proti vyhlášení války! (Periodikum “Traditional Values Report”, červen-červenec 1991.)

V časopise *Newsweek* vyšel 19. května 1994 článek připomínající legendární schopnost prezidenta Billa Clintona vzbudit v lidech dojem, že s nimi naprosto souhlasí, aniž by se skutečně přihlásil k jejich stanovisku – „dar, který je dán jen těm největším politikům“. Abychom byli spravedliví, také mezi republikánskými politiky by se našla řada příkladů lidí, kteří se snaží získat přízeň všech! Naneštěstí se však i mnoho pastorů pokouší hrát na to na dvě strany ve snaze zavděčit se oběma. Samozřejmě, v určitém smyslu bychom měli usilovat o to, abychom lidem kolem sebe dělali radost, a zbytečně je neurážet (1K 10,32-33). Máme být vlídní, laskaví a nemáme se hádat, i když musíme opravovat ty, kdo se mýlí (2Tm 2,24-26). Měli bychom druhým vycházet vstříc, abychom jim pomáhali růst v Kristu (Ř 15,2). Ale přes to všechno máme mnohem důležitější úkol než se líbit lidem, a to líbit se Bohu, který zkoumá naše srdce (1Te 2,4). Líbit se

Bohu někdy nevyhnutelně znamená *znelíbit* se těm, kdo se Bohu staví na odpor.

Pokud se zamlouváme všem ostatním, ale náš život se v konečném důsledku nezamlouvá Bohu, běda nám! Pokud naproti tomu druhé lidi pohoršujeme, ale Boha v konečném důsledku potěšíme, vstoupíme do jeho věčné radosti. Autor Listu Židům nám ukazuje život Henocha, muže, který se líbil Bohu. Byl Adamovým prapraprapravnukem. Na zemi v té době vládlo zlo a blížil se soud: potopa světa. Podle Listu Judova 14-15 Henoch této zkažené generaci prorokoval: „Hle, přichází Pán s desetitisíci svých svatých, aby vykonal soud nade všemi a usvědčil všechny bezbožné z jejich skutků, které kdy ve své bezbožnosti spáchali, i ze všech zpupných řečí, které ti hříšníci mluvili proti němu.“ To asi *těžko* byla oblíbená zvěst! A přece si Bůh Henocha oblíbil tak, že ho vzal přímo do nebe, takže neokusil smrti. Jeho příběh nám dává životně důležité ponaučení, že: Život ve víře se líbí Bohu. Z těchto veršů bychom si měli odnést tři poznatky:

1. NAŠÍM PRVOŘADÝM ŽIVOTNÍM CÍLEM BY MĚLO BÝT LÍBIT SE BOHU.

Pokud někoho milujete, snažíte se mu dělat radost. První a nejvyšší přikázání zní, že máme milovat Boha „z celého svého srdce, z celé své duše, z celé své mysli a z celé své síly“ (Mk 12,30 KMS). Toto přikázání nelze uposlechnout, aniž by se člověk snažil dělat radost Bohu. Všimněme si v této souvislosti dvou věcí:

A. Snaha zalíbit se Bohu začíná na úrovni srdce (myšlenek).

Člověk může druhé lidi oblafnout tím, že se k nim navenek chová mile, i když uvnitř mu na nich ani trošku nezáleží. Bůh ale zná každou naši myšlenku, takže jeho neoblafneme! I když třeba dodržujeme celý seznam náboženských povinností a žijeme navenek mravně, Bůh „rozsuzuje touhy i myšlenky srdce“ (Žd 4,12-13). Jestliže se tedy chcete líbit Bohu, musíte všechny hříchy soudit už na úrovni myšlenek (Mk 7,20-23) a činit každou

myšlenku zajatcem poslušnosti Kristu (2K 10,5 NBK). Bůh zavrhuje ty, kdo ho sice svými rty uctívají, ale srdcem jsou do něj daleko (Mk 7,6). Zásadní je toto: *Snažte se líbit Bohu svým myšlenkovým a citovým životem!*

B. Snaha zalíbit se Bohu vyžaduje, abychom ho soustavně vyhledávali a přicházeli za ním.

Verš 11,6 mluví o tom, kdo „přistupuje“ k Bohu. V řečtině je to stejné slovo, jako ve verši 4,16, který nás vyzývá, abychom směle *přistoupili* k trůnu milosti. Ve verši 7,25 autor říká, že Ježíš je schopen dokonale spasit ty, „kdo skrze něho *přistupují* k Bohu“. Verš 10,1 tvrdí, že starozákonní oběti „nemohou nikdy dokonale očistit ty, kdo s nimi *přicházejí*“. V 10,22 nás autor nabádá: „... přistupujme před Boha s opravdovým srdcem a v plné jistotě víry, se srdcem očištěným od zlého svědomí...“ A zde, v 11,6, stojí: „Kdo k němu přistupuje...“ Znamená to přicházet do Boží blízkosti v modlitbě a v uctívání.

Dále se zde mluví o těch, „kdo ho hledají“. NBK toto slovo překládá „pilně hledají“, ale pokud jde o to, zda skutečně má takto silný smysl, názory odborníků se rozcházejí. Stojí zde v paralelismu k tomu, kdo k Bohu „přistupuje“. Hebrejské slovo, které se často překládá jako „hledat“, je založeno na představě vyšlapané stezky. Jde o to, že když často navštěvujete svého souseda, vyšlapete si v trávě k jeho domu pěšinu. Měli bychom za Bohem chodit tak často, až si k němu vyšlapeme cestičku. Přistupovat k Bohu či hledat Boha je cílevědomá, záměrná činnost. Člověk se do blízkosti Svatého nedostane jen tak náhodou. Nikdo Boha nehledá, pokud ho Bůh nejprve nevyvolá a nepovolá (Ř 3,11; 1K 1,26-31). Když vás však Bůh povolal ke spasení a vy jste vírou na jeho povolání reagovali, musíte se vědomě a záměrně snažit Pána hledat. Udělejte si z toho svou životní prioritu a cíl!

Všimněte si také, že máme hledat *Boha samotného*, ne jenom odměny, které nám může dát. Znat živého Boha – *to* je naše odměna. Hospodin Abrahamovi slíbil: „Nic se neboj, Abrame, já jsem tvůj štít, tvá přehojná odměna“ (Gn 15,1). Když Bůh Áronovi vysvětloval, že kněží nedostanou

dědický podíl v zemi, slíbil mu: „Tvůj podíl i tvé dědictví uprostřed Izraelců jsem já“ (Nu 18,20). Žalmista vyznává: „Koho bych měl na nebesích? A na zemi v *nikom kromě tebe* nemám zalíbení. Ač mé tělo i mé srdce chřadne, Bůh bude navěky skála mého srdce a můj podíl“ (Ž 73,25-26).

F. B. Meyer napsal: „Mít Boha znamená mít všechno, i kdyby člověk neměl nic. Nemít Boha znamená nemít nic, i kdyby měl člověk všechno.“ (F. B. Meyer: *Abraham* [Christian Literature Crusade], s. 63.) Donald Grey Barnhouse poznamenal: „Způsob, kterým Bůh naplňuje naše potřeby, spočívá v tom, že nám poskytne nové poznání sebe samého, protože každou potřebu lze uspokojit tím, že ho spatříme.“ (D. G. Barnhouse: *Genesis* [Zondervan], sv. 1., s. 105.). Naším prvořadým životním cílem by tedy měla být ze srdce vycházející snaha líbit se Bohu. K tomu je zapotřebí, abychom ho soustavně hledali a přicházeli do jeho blízkosti. Náš text ovšem říká, co je zásadně nutné, máme-li Bohu dělat radost:

2. K TOMU, ABYCHOM SE LÍBILI BOHU, JE NEZBYTNĚ ZAPOTŘEBÍ VÍRY.

Tato skutečnost je ve verši 11,6 zdůrazněna dvěma výrazy: „*není možné*“ a „*musí*“. Ono to není tak, že je pěkné věřit, pokud o to člověk stojí. Bez víry *není možné* zalíbit se Bohu. Člověk *musí* věřit, že Bůh je a že se odměňuje těm, kdo ho hledají. Na lidské úrovni to známe: jestliže vám někdo nevěří nebo pochybuje o vaší poctivosti, nemáte z něj radost. Vždyť z vás tak v podstatě dělá lháře. Když člověk mluví pravdu a někdo ho nazve lhářem, není to potěšující.

O co spíš se to musí nelíbit Bohu pravdy, který nemůže lhát, když ho nazýváme lhářem tím, že pochybujeme o jeho slovu? Co už by mohla být větší namyšlenost než naznačovat, že víme víc než Bůh? Když mu nedůvěřujeme, říkáme v podstatě: „Bože, ty se mýlíš a já mám pravdu!“ Taková drzost! Chceme-li se tedy líbit Bohu, musíme se naučit, co to znamená věřit, a žít svůj každodenní život vírou. Autor zmiňuje dvě stránky víry, která je Bohu milá:

A. Věřit, že Bůh je.

Proč autor začíná od víry v Boží existenci, když mluví se Židy, pro které to bylo samozřejmostí? Ve skutečnosti dokonce i pohanský autor Cicero podotkl, že nikde na světě nežije národ tak barbarský ani lid tak primitivní, aby jeho příslušníci nebyli hluboko v nitru přesvědčeni, že existuje Bůh. (Viz Jan Kalvín: *Institutes of the Christian Religion* [Philadelphia: Westminster Press, 1960], sv. 1., s. 44.) Tak proč autor začíná od něčeho tak základního? Jedním důvodem bylo to, že jeho čtenářům bezprostředně hrozilo pronásledování. Když uděláte to, co je správné, a jste za to pronásledováni, ďábel se na vás vrhne s pochybnostmi o Bohu. Šeptá vám do ucha: „Tak jsi činil pokání a spoléhal na Boha, a teď se podívej, jak to s tebou dopadlo! Kdyby byl vážně Bůh v nebesích, mohl by připustit, aby se s tebou takhle zacházelo?“

Ježíš tomuto pokušení sice nepodleh, ale i na něj to satan vytáhl, když Ježíš visel na kříži. Velekněží, zákoníci a starší se mu vysmívali: „Spolehl se na Boha, ať ho vysvobodí, stojí-li o něj“ (Mt 27,43). Nepřítel se pokoušel Ježíše přimět, aby pochyboval o Boží lásce, o jeho moci – nebo vůbec o jeho existenci, protože Bůh, který je slabý nebo nemilující, vlastně žádný Bůh není!

Když autor říká, že musíme věřit, že „Bůh je“, myslí tím: „Musíme věřit, že Bůh je přesně tím, kým je podle toho, jak se nám dává poznat prostřednictvím svého slova.“ Hříšní lidé nemohou živého a skutečného Boha znát, pokud se jim sám nedá poznat. Věřit v Boha „takového, jak si ho představujete,“ znamená věřit v modlu, v boha své vlastní výroby a představivosti. Musíme věřit v Boha, který je nejen Bohem lásky, ale také Bohem soudu, protože tak se nám ukázal. Není jenom Bohem milosrdenství a dobroty, ale také svatosti a hněvu. Takže, když autor říká, že musíme věřit, že Bůh je, říká vlastně: „Věřte v Boha, který se nám zjevil ve svém slově.“

Proč by to měl říkat? Protože v pronásledování a ve zkouškách si člověk snadno vymyslí „přátelštějšího“ Boha, který s ním zachází slušněji! Není snadné se poklonit před Bohem Bible, který je svrchovaný nad každou zkouškou. Když Bůh dovolí, aby vám při obyčejné havárii zahynulo všech

deset dětí, a zbaví vás majetku i zdraví, není snadné prohlásit spolu s Jóbem (1,21): „Hospodin dal, Hospodin vzal; jméno Hospodinovo buď požehnáno.“ A přece právě v takovýchto chvílích musíme věřit: *Bůh je!*

Možná vám vrtá hlavou: „Jak si člověk může v takhle zlých časech udržet víru v Boha?“ Vždycky se ptám: „Jakou jinou možnost máte?“ V Janovi 6 Ježíš vykládal určité náročné pravdy, což vedlo k tomu, že ho mnozí z jeho učedníků přestali následovat. Místo aby své učení oslabil, obrátil se ke dvanácti a zeptal se: „Vy ale neodjedete, že ne?“ Petrova odpověď se stala klasikou: „Pane, ke komu bychom šli? Ty máš slova věčného života. A my jsme uvěřili a poznali, že ty jsi ten Svatý Boží“ (J 6,67-68). Zkoušky nebo učení se vám nemusí líbit, ale kam jinam se vydáte? Svět rozhodně žádné uspokojivé odpovědi nenabízí! Když se k Bohu ve chvíli zkoušek obrátíte zády, jenom se připravíte o jediný možný zdroj naděje a útěchy! Víra vydrží a věří, že *Bůh je!*

B. Věřit, že se Bůh odměňuje těm, kdo ho hledají.

Tohle se týká Boží dobroty a spravedlnosti, a také jeho moci. Když vás ve zkouškách satan nedokáže přimět k tomu, abyste pochybovali o Boží existenci, bude se snažit vás přesvědčit, abyste začali pochybovat o jeho dobrotě, poctivosti nebo o jeho moci. „Jestli tě Bůh miluje a jestli mu na tobě záleží, tak jak to, že tě potkala tak strašná zkouška? No dobře, možná, že mu to není jedno, ale v tom případě to znamená, že proti tomu nemůže nic dělat.“ Takovému pokušení můžeme vzdorovat vírou: „Bůh mne *odmění*, protože jsem ho hledal. Bůh mne *miluje* a *záleží* mu na mně, i když procházím utrpením. Bůh *je schopen* mne vysvobodit, pokud to má v úmyslu.“

Jak to ale provést? Máme si to prostě pořád dokola opakovat, dokud navzdory všem okolnostem sami sebe nepřesvědčíme, že je to pravda? To může také pomoci. Tím ale ještě zdaleka není řečeno všechno:

1) Musíme si být jisti, že se ohledně svého spasení spoléháte na Krista.

Spásná víra neznamena jen souhlasit ve své mysli se slibem, že věříte-li v Krista, máte věčný život. S Božím slibem musíte souhlasit, ale víra je víc než souhlas. Je to také osobní spoléhání na Krista jako na svou jedinou

naději na nebe. Odvracíte se od spoléhání na své vlastní skutky jako základ vašeho postavení před Bohem. Pokud jde o vaše přijetí u Boha, nespoleháte se na žádné náboženské obřady, slavnosti, přísahy či cvičení. Nevěříte, že Bůh bude známkovat podle statistických křivek a že testem projdete, protože jste lepší než průměr. Spoleháte se výlučně na Kristovu krev, prolitou za vaše hříchy jako jediný prostředek jejich shlazení. Věříte Božímu slibu, že kdo se spolehne na Ježíše, bude mít věčný život. Bez tohoto základu nebudete ve chvílích těžkých zkoušek schopni Bohu věřit.

2) Musíme pochopit, že víra není v žádném smyslu zásluhou, nýbrž pouze Bohem stanoveným prostředkem, jímž získáváme jeho požehnání.

Jinými slovy, věčný život ani žádné jiné požehnání jsme si nevysloužili ani nezasloužili svou vírou. To by znamenalo dělat z víry skutek, za který je vám Bůh zavázán! Je to spíš tak, že sám Kristus si zaslouží, abychom byli spaseni a obdrželi všechna příslušná duchovní požehnání. Bůh nám není dlužen nic jiného než soud, ale těm, kdo se spoléhají na Kristovy zásluhy, ve své milosti nabízí slitování a naprosté odpuštění. John Owen vysvětluje: „Pouze víra je tou milostivou mocí, která nás odvádí od veškerého spoléhání na nás samé, a směřuje nás k tomu, abychom všechno hledali v někom jiném, totiž v samotném Bohu.“ (J. Owen: *An Exposition of Hebrews* [The National Foundation for Christian Education], sv. 7, s. 41.)

Spasení i všechno ostatní, co máme, pochází od Boha jako dar jeho milosti. Jak vysvětluje reformátor Martin Bucer, „když Bůh odměňuje naše dobré skutky, odměňuje vlastně své vlastní skutky a dary v nás, a ne naše vlastní skutky“. Protože tím, kdo v nás působí, že chceme i činíme, co se líbí Bohu, je Bůh sám (Fp 2,13), „zůstává všechno dobro, které nám Bůh prokazuje, i věčný život, který nám dává, výsledkem jeho milosti samotné, takže se nikdo nemůže chlubit sám sebou, ale pouze Pánem“. (M. Bucer; v Philip Hughes: *A Commentary on the Epistle to the Hebrews* [Eerdmans], s. 461.)

Takže za prvé si musíme být jisti, že se, pokud jde o naše spasení, spoléháme pouze na Krista. Za druhé musíme chápat, že si spasení žádným

způsobem nezasloužíme svou vírou, ale že víra je pouze řečištěm, jímž k nám plynou Boží požehnání. A za třetí:

3) Musíme mít na paměti, že víra bude odměněna na věčnosti a ne nutně v tomto životě.

To jsme viděli minule na Ábelovi, který na zemi neprožil dlouhý a šťastný život. Byl to ovšem požehnaný život, zatímco Kainův život byl prokletý, i když Kain žil mnoho let a dosáhl mnoha pozemských úspěchů. Totéž platí o Mojžíšovi. Rozhodl se vzdát svého pohodlného postavení syna faraonovy dcery a trpět špatné zacházení spolu s Božím lidem, „neboť upíral svou mysl k budoucí odplatě“ (11,24-26). Totéž se ukazuje v Henochově případě (11,5). I když žil na zemi 365 let, což je podle dnešních měřítek mimořádně dlouho, v kontextu Genesis 5 je jeho život ze všech předpotopních patriarchů zdaleka nejkratší. Jeho otec Jered se dožil 962 let. Jeho syn Metúšelach vytvořil svými 969 lety světový rekord. A Henoch, známý svým zbožným životem, strávil na zemi jen asi třetinu té doby co oni! To nám ukazuje, že odměnou víry není nutně dlouhý život na zemi, ale věčný život s Bohem v nebi.

Henochovo nanebevzetí také ilustruje to, co Bůh udělá pro ty, kdo budou na zemi, až se Ježíš vrátí. Budeme uchvázeni „v oblacích vzhůru vstříc Pánu. A pak už navždy budeme s Pánem“ (1Te 4,17). Dokonce i věřící, kteří fyzicky zemřou, v určitém smyslu „nespatří smrt“. Jak řekl Ježíš Martě nad Lazarovým hrobem: „Já jsem vzkříšení i život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít. A každý, kdo žije a věří ve mne, neumře navěky.“ Pak se jí velice případně zeptal: „Věříš tomu?“ (J 11,25-26). Víra hledí k Bohu a jako svou odměnu vyhlíží věčný život v nebi, ne příjemný život tady a teď.

Viděli jsme, že naším prvořadým životním cílem by mělo být, abychom se líbili Bohu a že k tomu je nezbytně zapotřebí víry. A konečně, pokud jde o víru:

3. VÍRA JE CELOŽIVOTNÍ A KAŽDODENNÍ CHOZENÍ S BOHEM.

I tato skutečnost je ilustrována v Henochově životě. V Genesis 5 není v souvislosti s Henochem ani zmínky o víře, ale zato se tam dvakrát říká,

že Henoch chodil s Bohem. Septuaginta ve snaze vyhnout se přílišnému antropomorfismu překládá: „Hench se zalíbil Bohu.“ (F. F. Bruce, *Commentary on the Epistle to the Hebrews* [Eerdmans], s. 287.)

Protože ovšem bez víry není možné zalíbit se Bohu, znamená to, že Henoch chodil vírou. Chodil vírou tři sta let, a dočkal se Božího svědectví, že v něm Bůh našel zalíbení. Máme-li s Bohem pobývat navěky v nebi, musíme s ním na zemi chodit vírou.

Podívejme se v krátkosti na slovní obraz chození s Bohem. Za prvé si všimněme, že *chůze není žádná velká podívaná ani nedělá mohutný dojem*. Kdybychom měli psát životopis člověka, který byl v těle přenesen do nebe, aniž zemřel, určitě bychom ho *nenazvali*: „Muž, který chodil s Bohem“. Nazvali bychom ho: „Muž, který *odletěl* s Bohem“. Nás přitahují senzační věci, ale Bůh nás upozorňuje na člověka, který s ním *chodil*. *Létat* s Bohem zní neproveditelně, ale *chodit* s Bohem proveditelné je. Chůze není nejrychlejší ani nejokázalejší způsob, jak se někam dostat, ale přesto je to častý popis křesťanského života. Křesťanovu pěší pouť líčí úžasně rozvinutě John Bunyan v *Poutníkově cestě*.

Chodit s Bohem znamená, že ve svých životech *držíme s Bohem krok*, poslušně se mu podřizujeme a jdeme tím směrem, který nám určí. Společná chůze také naznačuje *důvěrnost* a *přátelství*. Procházka s přítelem je příležitostí k tomu, abychom si spolu popovídali, poznali se navzájem a řekli si o tom, co děje v našich životech. Chodit s Bohem je proces každodenního růstu v důvěrném vztahu s ním, kdy s ním sdílíme celý svůj život a stále lépe poznáváme jeho cesty. *To, aby člověk šel, samozřejmě záleží na něm samotném*. Nikdo jiný to za něj neudělá.

Stejně jako vyžaduje *disciplínu* program tělesného cvičení, vyžaduje kázeň i duchovní život (1Tm 4,7). Na člověku záleží, aby vynaložil iniciativu, čas a úsilí, které jsou k chození s Bohem zapotřebí. Pokud se s ním často neseťkáváte o samotě, nestane se to. Pokud se nesnažíte *číst jeho slovo* a uplatňovat je ve svém životě, nechodíte s ním. Pokud se nesnažíte *naučit jeho sliby z paměti* a neuplatňujete je v různých situacích, kterým čelíte,

nechodíte vírou. Pokud jste uvěřili v Krista jako ve Spasitele, ale zlenivěli jste a nechodíte s ním, musíte vstát a vrátit se na cestu. Víra znamená každý den, na každém kroku a po celý život záviset jen na Bohu.

ZÁVĚR

Možná budete znát tuhle historku o holčičce, která v nedělní školce slyšela příběh o Henochovi. Když přišla domů, vyprávěla to mamince: „Víš, mami, Henoch vždycky chodil s Pánem Bohem na procházku.“ „To je úžasné, miláčku,“ odpověděla maminka, „a jak to bylo dál?“ „No jednou tak šli a šli pořád dál, až došli tak daleko, že mu Pán Bůh řekl: „To sis zašel pořádný kus cesty. Víš, co? Pojď ke mně a už u mne zůstaň.““

Když chodíte vírou s Bohem, váš život se mu líbí. Dokonce i v nejhorsších zkouškách se můžete spoléhat na to, že je s vámi. A jednoho dne vám řekne: „To sis zašel pořádný kus cesty. Víš, co? Pojď ke mně a už u mne zůstaň.“

OTÁZKY K DISKUZI

1. Proč je nezbytné, abychom si uvědomovali, že snaha zalíbit se Bohu začíná na úrovni srdce (myšlenek)? Jakým chybám se tak můžeme vyhnout?

2. Jak byste hovořili s člověkem, kterému dělá potíže věřit v existenci Boha? Je užitečné předkládat „důkazy“ o Boží existenci nebo bychom měli k takovému rozhovoru přistupovat nějak jinak?

3. Proč je naprosto zásadní tvrdit, že vírou si nezískáváme žádné zásluhy? K jakým omylům může záslužné pojetí víry například vést?

4. Měly by věřícího motivovat odměny v nebi? Proč ano, proč ne? Je Bůh sám veškerou naší odměnou?

JÁKOBA JSEM SI ZAMILOVAL (GN 25,19-34)

Jaroslav Kernal

Článek na stránkách Reformace – [zde](#).

V předchozím oddíle jsme se rozloučili s praotcem víry, s přítelem Božím, Abrahamem.

- *I zesnul Abraham a zemřel v utěšeném stáří, stár a sytý dnů, a byl připojen k svému lidu. (Gn 25,8)*

Abrahamovi bylo 175 let, když ho Pán odvolal z tohoto světa a povolal ho k sobě, do své přítomnosti, na místo blaženosti a slávy. Dnes budeme pokračovat v našem výkladu a uvidíme Boží věrnost – Bůh splnil své slovo Abrahamovi, jak ohledně vlastního Abrahamova potomstva, tak také ohledně zaslíbení, že z Abrahama vzejdou početné národy a jeho potomků bude jako prachu země nebo hvězd nebe. Dostáváme se ale také k věci, která není příliš populární mezi současnými křesťany a která dokonce vzbuzuje emoce a někdy i odpor. Budeme dnes mluvit o svrchovaném Božím vyvolení – to je učení, které velmi úzce souvisí s naším dnešním textem, i když přímo v našem textu vidíme jenom jakýsi zárodek toho, co později více rozvedeno.

V našem dnešním textu se setkáváme s další Bohem povolanou rodinou – s rodinou Izáka a Rebeky. Podobně jako to bylo dlouhou dobu u Abrahama, tak ani Izákova rodina není příliš velká. Víme, že Abraham měl celou řadu synů – ale prvorozeného Izmaela měl až v 86 a po něm syna zaslíbení Izáka ve sto letech. Až za dlouhou dobu po jejich narození měl ještě dalších šest synů s další ženou, kterou si vzal po smrti Sáry. Až do svých osmdesáti šesti let (Gn 16,16) byl ale Abraham bez jakéhokoliv potomka. Jeho žena Sára byla bezdětná a jeho první syn byl synem otrokyně, kterou jeho dala Sára Abrahamovi.

Podívejme se nyní na to, co nám náš text říká o jednotlivých postavách, které jsou zde zmíněné. První z nich je Abrahamův syn zaslíbení – syn, který se Abrahamovi narodil, když bylo Abrahamovi sto let a stal se dědicem všeho, co Abraham měl, včetně Božích zaslíbení. Tím synem byl:

1. IZÁK (v. 19-21)

V předchozích kapitolách jsme viděli zbožnost Izáka, jeho ochotu následovat Božího příkazu, když šel se svým otcem Abrahamem na horu Morija, kde měl být obětován. Ukazovali jsme si, že šel ochotně a dobrovolně, šel jako beránek určený na porážku – ale šel ve víře. Společně se svým otcem:

- *Počítal s tím, že Bůh je mocen vzkřísit i mrtvé. (Žd 11,19)*

Tak se stal předobrazem budoucího vzkříšení (Žd 11,19b). Viděli jsme také jeho poslušnost, kdy se ochotně podřídil otcovu výběru manželky a pokorně a radostně přijal Rebeku, kterou přivedl Abrahamův služebník. Zamíloval si jí a stal se předobrazem Krista a Jeho milované nevěsty – církve:

- *Jako si Kristus zamíloval církev a sám se za ni obětoval, aby ji posvětil a očistil křtem vody a slovem; tak si on sám připravil církev slavnou, bez poskvrny, vrásky a čehokoli podobného, aby byla svatá a bezúhonná. (Ef 5,25-27)*

Takto Izák miloval Rebeku a Boží slovo připomíná manželům, že takto mají milovat své manželky. Izák je pro nás také vzorem zbožnosti – vycházel na pole a rozjímal nad Božími sliby, přemýšlel o Bohu, trávil čas s Bohem, hledal Jeho vůli – žil v intenzivním a těsném vztahu se svým Bohem.

- *Toto je rodopis Abrahamova syna Izáka: Abraham zplodil Izáka. Izákovi bylo čtyřicet let, když si vzal za ženu Rebeku, dceru Aramejce Betúela z Rovin aramských, sestru Aramejce Lábana. (Gn 25,19-20)*

Izák se oženil ve čtyřiceti letech a za ženu si vzal dceru svého bratrance – otec Rebeky – Betúel, byl synem Abrahamova bratra. Izák nechal výběr své nevěsty na služebníkovi svého otce, který vše vkládal do Božích rukou. Abraham věřil Bohu, že jeho služebníka povede a jeho služebník, správce jeho domu, tak bude moci přivést skutečně tu pravou nevěstu pro jeho syna Izáka.

- *Hospodin, Bůh nebes, ... sám vyšle před tebou svého posla, a ty budeš moci vzít odtamtud ženu pro mého syna. (Gn 24,7)*

Určitě si pamatujete na velikou zbožnost a víru Abrahamova služebníka, když šel pro Rebeku. Udělal celou řadu věcí, aby se ujistil, že přivede nevěstu, které bude od Boha – nevěstu, která bude hrát důležitou roli v naplnění požehnání, které dal Bůh Abrahamovi. A přivedl Rebeku. ALE ... Ukázalo se, že **Rebeka je neplodná!**

- *Izák prosil Hospodina za svou ženu, protože byla neplodná. Hospodin jeho prosby přijal, a jeho žena Rebeka otěhotněla. (Gn 25,21)*

To byla skutečná zkouška víry – nejenom pro Izáka, ale také pro Abrahama i pro jeho služebníka, který přivedl Rebeku z Cháranu. *Skutečně je Rebeka ta pravá? Nespletl se Abrahamův služebník? Nespolehl se na nějaké věci, které ve skutečnosti nebyly od Hospodina? Nevyložili si špatně znamení, která dostali? Jak může neplodná žena naplnit zaslíbení, že z ní vzejdou celé národy?*

Nepochybně to byla veliká zkouška víry, ale Izák byl velmi zbožný muž a proto v této zkoušce dobře obstál. Modlil se za svou ženu. Jeho otec – Abraham – se také modlil – modlil se přinejmenším za neplodné ženy v Geraru, kterým Bůh uzavřel lůno. Ale nikde nemáme ani zmínku o tom, že by se modlil za Sáru. Z Gn 21 víme, že Bůh otevřel Sářino lůno, potom co se Abraham modlil za gerarské ženy a dům abímeleka, ale v případě Rebeky o ničem takovém nečteme. To, co je v našem textu zdůrazněno, je Izákova modlitba. Slovo, které je tady použité pro modlitbu, je slovo, jehož kořen ukazuje na přímluvu k Bohu a prosby za odstranění nebo vyvedení z nežádoucí situace (Sd 13,8 – Manoach).

Když vás okolnosti sevřou a vy nevíte kudy kam, modlete se a volejte k Bohu, jako volal Izák – a Bůh jeho prosby přijal. Kdy? Bylo to hned hned? Nebo snad druhý den? **Nikoliv!** Nebylo ani za týden, za měsíc, nebylo to ani za rok. Izák se modlil za svou ženu **dvacet let!** To je víra. To je vytrvalost víry, to je odhodlání opravdové víry, která se neupíná na pozemské věci, ale upíná se k Bohu. I do vašich životů přicházejí věci, které tam nechcete,

objevují se okolnosti, po kterých jste netoužili – vaší odpovědí musí být modlitba, vytrvalost a víra.

2. REBEKA (V. 22-23)

Zatímco Izák měl problém s tím, že Rebeka stále není těhotná, tak Rebeka měla problém v okamžiku, kdy byla těhotná.

- *Děti se však začaly v jejím těle strkat. Tu řekla: „Je-li tomu tak, co mě čeká?“ A šla se dotázat Hospodina. (Gn 25,22)*

Boží slovo tady říká, že se děti v jejím těle začaly přetlačovat, doslova utiskovat. Rebece bylo jasné, že se něco děje. Musíme si uvědomit, že to bylo v době, kdy pravděpodobně ještě netušila, že bude mít dvojčata. V jejím těle se začalo dít něco, co se dít nemělo. Nebylo to v pořádku. V takové chvíli se obvykle poodhaluje charakter člověka – a nejinak to bylo u Rebeky.

Rebeka se šla dotázat Hospodina. Naše zvědavost je zde napjatá k prasknutí. Co to znamená? Kam šla? Co dělala? Lidé z okolních národů, podobně jako mnoho lidí dnes, se chodili ptát věstců, čarodějnic, ptali se duchů zemřelých, ptali se hvězd – jako se dodnes lidé snaží dozvědět budoucnost z horoskopů – bylo velmi mnoho nejrůznějších praktik, které se používaly a používají dodnes. Věštilo se z vnitřností zvířat, z letu ptáků, věštilo se ze snů, lil se olej do vody a věštilo se ze vzniklých obrazců, ... mohli bychom pokračovat ještě dlouho. Ale nic z toho neměl dělat Boží lid! Nenacházíme to ani zde, ani na jiných místech Písma. Naopak většinou nalezneme velmi vážné varování před takovými praktikami.

- *Ať se u tebe nevyskytne nikdo, kdo by provedl svého syna nebo svou dceru ohněm, věštec obírající se věštbami, mrakopravec ani hadač ani čaroděj ani zaklínač ani ten, kdo se doptává duchů zemřelých, ani jasnovidec ani ten, kdo se dotazuje mrtvých. Každého, kdo činí tyto věci, má Hospodin v ohavnosti. (Dt 18,10-12)*

Co tedy udělala Rebeka? Staré rabínské výklady navrhují, že vyhledala Melchisedeka. Je pravděpodobné, že vyhledala Božího muže, proroka:

- *Když se dříve někdo v Izraeli šel dotazovat Boha, říkal: „Nuže, pojďme k vidoucímu.“ Dnešní prorok se dříve nazýval vidoucí. (1S 9,9)*

Rebeka možná vyhledala proroka – a jeden zde byl: Abraham. Nicméně Boží slovo nám nedává žádnou jasnou odpověď na naši zvědavost. Je možné, že Rebeka šla za Abrahamem, ale je také možné, že hledala přímo Boží tvář – ať to bylo jakkoliv, tak dostala zcela jasnou odpověď.

- *Hospodin jí řekl: „Ve tvém životě jsou dva pronárody. Oba národy se rozejdou, jen co z tebe vyjdou. Jeden národ bude zdatnější než druhý, bezpočetný bude sloužit počtem skrovnějšímu.“ (Gn 25,23)*

Bůh odpověděl Rebece a připravil jí hned tři překvapení: 1. Má dvojčata, 2. tyto chlápce už jsou představeni jako národy, 3. starší bude sloužit mladšímu (ČSP, B21). Opakuje se tady situace Izmaela a Izáka, kdy se mladší z obou bratrů stal dědicem požehnání, zatímco starší nikoliv. Boží odpověď uspokojila Rebeku, ale pokoj jí pravděpodobně nepřinesla. Její děti mělo potkat rozdělení a dokonce útlak v tom, že starší se stane služebníkem mladšího. Toto proroctví se naplnilo o nějakých tisíc let později:

- *Všichni Edómci se stali Davidovými otroky. (2S 8,14)*

Ale ještě za života obou bratrů – Jákoba a Ezaua (Edóma) došlo k nepřátelství a k boji a to k takovému, že si Ezau řekl, že svého bratra Jákoba zabije (Gn 27,41) a tak připraví svému otci dny truchlení.

3. JÁKOB A EZAU (v. 24-34)

Podívejme se nyní na oba bratry trochu blíže:

A. Narození (v. 24-26)

- *Potom se naplnily dny, kdy měla родit. A hle, v jejím životě byla dvojčata. První vyšel celý červenohnědý a chlupatý jako kožíšek; toho pojmenovali Ezau. Potom vyšel jeho bratr a rukou držel Ezaua za patu; ten dostal jméno Jákob. Při jejich narození bylo Izákovi šedesát let. (Gn 25,24-26)*

Už na první pohled byli oba bratři hned od svého narození každý jiný – bylo to přesně tak, jak Bůh řekl. Ezau dostal své jméno podle barvy svých

vlasů – červený. Jákobovo jméno pochází podle učenců ze zkrácené formy jména Jákob-El a znamená to ‚Bůh tě ochraňuj‘. Vidíme, že oba bratři se hned od začátku rozešli – nejen ve vzhledu, ale i ve jménu a především ve svém údělu. Podívejme se do dalšího verše:

B. Dospělost věku (v. 27-28)

- *Když chlapci dospěli, stal se Ezau mužem znalým lovu, mužem pole, kdežto Jákob byl muž bezúhonný a sídlil ve stanech. (Gn 25,27)*

Oba chlapci dospěli a stali se z nich muži. Jejich život začal sám vyprávět jejich vlastní příběh. Už to nebylo jenom o tom, jak vypadali, ale bylo to daleko více o tom, jak žili, jakým způsobem života, jaké skutky promlouvali skrze jejich život. Všimněte si, jak Boží slovo hodnotí oba muže – Ezau byl muž znalý lovu, člověk odvážný, vytrvalý, silný, byl mužem pole, měl rád zemi, volnou přírodu – rád se toulal volnou krajinou. Byl to muž divočiny (ČSP), obratný lovec. Jeho bratr Jákob byl úplně jiný. Boží slovo říká, že byl bezúhonný. Je zde stejné slovo, jako je to řečeno o Jobovi – také Job byl bezúhonný (Jb 1,8). Jákob se držel doma, sídlil ve stanech – různé české překlady říkají, že byl spořádaný, mírný, prostý. Skutečně se lišil od svého bratra ve všech ohledech. Podobně se na ně dívali také jejich rodiče. Bratři byli rozdílní a jejich odlišnost od sebe rozdělila také jejich rodiče.

- *Izák miloval Ezaua, protože z lovu měl co do úst, kdežto Rebeka milovala Jákoba. (Gn 25,28)*

Vymodlené děti nakonec vrazily klín mezi své rodiče. To se může snadno stát, když rodiče dovolí, aby láska k některému z dětí převážila nad láskou k partnerovi. Pak to může dopadnout jako v životě Rebeky a Izáka – ačkoliv se milovali navzájem, tak nakonec Rebeka pomáhala Jákobovi podvést Izáka (Gn 27,5-13).

C. Nedospělost srdce (v. 29-34)

Ačkoliv tito dva dospěli v muže, tak nebyli úplně dospělí – jejich srdce bylo velmi nedospělé. Ačkoliv byli ve věku mužů, tak jejich srdce bylo

srdcem dětí – bylo to srdce sobecké, zaměřené na sebe sama, na svůj prospěch, ke svým vlastním cílům.

- *Jákob jednou připravil krmí. Tu přišel Ezau z pole znavený a řekl Jákobovi: „Dej mi zhltnout trochu toho červeného, toho krvavého, jsem znaven k smrti.“ Proto se jmenuje Edóm (to je Červený). Jákob však řekl: „Prodej mi dnes své prvorozenství!“ Ezau na to odvětil: „Stejně mám blízko k smrti, k čemu je mi prvorozenství!“ Jákob řekl: „Odpřísáhni mi to dnes.“ A on mu to odpřísáhl, a tak své prvorozenství prodal Jákobovi. Jákob dal pak Ezauovi chléb a čočkovou krmí. Ten pojedl, napil se, vstal a odešel. Tak Ezau pohrdl prvorozenstvím. (Gn 25,29-34)*

Tento příběh ze života obou bratří nám dává poznat jejich nedospělost – ukazuje nám na další z jejich charakterových rysů. Bezúhonný Jákob byl také lstivý. To je zvláštní, vidíte – ten, kdo je Bohem nazýván bezúhonným, tady zneužívá slabosti svého bratra. Nečestným, byť legálním – nikoliv nelegálním, způsobem zde připravuje svého bratra o prvorozenectví. Tady se můžeme naučit něco o Božím vyvolení, ale o tom budeme mluvit až za chvíli.

Moji milí, je to opravdu tak, že leckdy nevěřící lidé zahanbují ty, kteří se považují za věřící. Nebylo to tak v případě Jákoba a Ezaua, protože tito dva bratři si neměli co vyčítat – byli jeden jako druhý. Ale věřící často jednají hůř než nevěřící. Je to smutné a Boží slovo má pro takové jednání jedno jediné slovo: HŘÍCH! Bůh neschvaluje žádné nečestné jednání – i kdyby to bylo podle všech společenských pravidel. To, co udělal Jákob svému bratru je špatné. Boží slovo nám jasně ukazuje, jak máme rozumět křesťanskému životu.

- *Každý, kdo věří, že Ježíš je Kristus, je zrozen z Boha; a kdo má rád otce, má rád i jeho dítě. (1J 5,1)*

Náš vztah k Bohu se bude jasně projevovat na našem vztahu k církvi. To je pro nás ten nejspolehlivější indikátor lásky křesťana k Bohu – jestli miluje Boží děti.

Jákoba čekala ještě dlouhá cesta a nebyla zdaleka jednoduchá ani lehká. Jeho povaha, jeho lstivost, nečestnost mu přinesla ještě mnoho těžkých

chvil a mnoho bolesti. Teprve jeho zápas s Bohem z něj učinil hotového muže Božího.

Ezaua nám Boží slovo představuje jako člověka divokého, možná zbrklého – mluvil rychleji, než přemýšlel. Nezáleželo mu na Bohu a na Božích ustanoveních:

- *Ať nikdo není nevěrný a bezbožný jako Ezau, který prodal prvorozenství za jediný pokrm. Víte přece, že když se potom chtěl stát dědicem požehnání, byl odmítnut. Neměl už příležitost k nápravě, ačkoliv ji s pláčem hledal. (Žd 12,16-17)*

Z našeho lidského pohledu jsme více nakloněni Ezauovi – stejně jako mu byl nakloněn jeho otec Izák, je nám ho líto, cítíme, že byl ošizen, těžko se srovnáváme s tím, co jsme teď četli – že byl odmítnut. Ale musíme si uvědomit, že za jednáním Ezaua stála jeho vlastní rozhodnutí – jeho **hříšná** rozhodnutí!

Ezauův život je pro nás dobrou ilustrací toho, jak hrozný je hřích, jak krutě nemilosrdný je, jak strašlivě působí v životě člověka. A největší tragédie spočívá v tom, že přirozený člověk nachází v hříchu zalíbení, hřích se mu líbí, přitahuje ho, láká a nakonec – také zabíjí. Hřích otupuje lidské srdce, zatvrzuje ho a spoutává, takže se člověk stává otrokem hříchu.

Příběh hříchu je příběhem Jákoba i Ezaua. A tento náš text nám ukazuje, v jak tragické situaci se nacházíme. Jsme zajatci, kteří potřebují vysvobození, kteří potřebují vysvoboditele. A to je další věc, o které tato kapitola mluví – ukazuje nám jednu z podstatných věcí, které se týkají našeho spasení a Spasitele. Touto věcí je Boží vyvolení a tím se musíme zabývat nyní.

4. SVRCHOVANÉ BOŽÍ VYVOLENÍ

Učení o vyvolení vidíme od začátku knihy Genesis. Je to učení, které má své místo v Písmu – Starý zákon je ho plný a Nový zákon toto učení ještě prohlubuje. Když mluvíme o vyvolení, tak se dostáváme na samotnou hranici možností lidského poznání. Učení o vyvolení může být těžké, že by z toho mohla jednomu prasknout hlava. Ale na druhé straně toto učení přináší mnoho kladného do života křesťanů.

A. Vyvolení

Celý tento náš příběh je o vyvolení! Bůh povolal Abrahama z Uru. Bůh vyvolil Izáka, aby byl dědicem Abrahamova požehnání – nikoliv Izmaela, ačkoliv byl prvorozený, nikoliv Zimráma nebo Jokšana nebo některého z dalších Abrahamových synů. Bůh vyvolil Sáru, aby se stala matkou dědice a nikoliv Hagaru nebo Ketúru. Bůh vyvolil Jákoba a nikoliv Ezaua. Otočme nyní na chvíli do listu Římanům:

- *A nejen to: Také Rebeka měla obě děti z téhož muže, z našeho praotce Izáka; ještě se jí nenarodily a nemohly učinit nic dobrého ani zlého. Aby však zůstalo v platnosti Boží vyvolení, o kterém bylo předem rozhodnuto a které nezávisí na skutcích, nýbrž na tom, kdo povolává, bylo jí hned řečeno, že starší bude sloužit mladšímu. Neboť je psáno: ‚Jákoba jsem si zamiloval, ale Ezaua jsem odmítl.‘ (Ř 9,10-13)*

Boží vyvolení musí zůstat v platnosti. Co to znamená? Boží slovo nám tady jasně ukazuje, že Bůh se předem rozhodl pro Jákoba a zamítl Ezaua. Apoštol Pavel tady cituje Starý zákon, proroka Malachiáše:

- *„Což nebyl Ezau Jákobův bratr?“ je výrok Hospodinův. Jákoba jsem si zamiloval, Ezaua však nenávidím. (Mal 1,2-3)*

Bůh se rozhodl pro Jákoba – bylo to Boží rozhodnutí, nikoliv lidské. Viděli jsme, že oba bratři byli jeden za osmnáct a druhý bez dvou za dvacet. Ale Boží vůlí bylo, aby Jákob byl zachráněn a Ezau nikoliv. Podobně je to napsané o nás:

- *V něm nás již před stvořením světa vyvolil, abychom byli svatí a bez poskvrny před jeho tváří. (Ef 1,4)*

V Kristu byli křesťané vyvoleni ke spasení již před stvořením světa. A jinde:

- *Které předem vyhlédl, ty také předem určil, aby přijali podobu jeho Syna, tak aby byl prvorozený mezi mnoha bratřími; které předem určil, ty také povolal; které povolal, ty také ospravedlnil, a které ospravedlnil, ty také uvedl do své slávy. (Ř 8,29-30)*

Všimněte si, že Bible tady mluví o stejných skupinách lidí – ti, kdo jsou předurčení, vyvoleni, jsou titíž, kdo jsou povoláni a skupina těch, kdo jsou

povolání, je totožná s těmi, kdo jsou ospravedlněni. Stejní lidé, kteří jsou ospravedlněni, jsou z Božího pohledu již oslaveni. Boží slovo je zde velice jasné.

Příběh Jákoba a Ezaua je dobrým příkladem – Jákob byl ten, kdo byl vyvolen, on byl ten, kdo byl Bohem povolán, byl ospravedlněn skrze víru – to je jediná možnost, jak může být podle Písma někdo nazván bezúhonným a byl také oslaven – vstoupil do Boží slávy a nyní je v blízkosti Boží, kde spolu s ním budeme jednoho dne také my, kteří jsme svou víru vložili na Ježíše Krista.

B. Svrchované

Musím ale zdůraznit ještě jedno slovo, které se týká vyvolení – a to je svrchované Boží vyvolení. To znamená, že Bůh se rozhodl naprosto nezávisle, samostatně. Někteří lidé se snaží vysvětlit Boží vyvolení tak, že Bůh – protože je vševědoucí – viděl dopředu do budoucnosti a tak věděl, kdo se rozhodne věřit a na základě toho potom vyvolil takového člověka. Nemohu s takovým názorem souhlasit. Zjednodušeně řečeno to totiž znamená, že Bůh se rozhodoval na základě toho, co udělá člověk – ale Boží slovo jasně ukazuje, že Boží rozhodnutí není podmíněné lidským, ale každá lidská volba je podmíněná Boží volbou:

- *Ne vy jste vyvolili mne, ale já jsem vyvolil vás. (J 15,16)*

Bůh není v žádném ohledu závislý na člověku, ale člověk je v každém ohledu závislý na Bohu. Bůh nepotřebuje člověka – je nezávislý ve své existenci a ve svém bytí, ale člověk potřebuje Pána Boha. Jan dokonce napsal:

- *Beze mne nemůžete činit nic. (J 15,5)*

Tato slova říkal Ježíš svým učedníkům, lidem, kteří měli nové srdce. Oč více musí platit pro ty, kteří mají srdce zatvrzelé, jsou otroky svých vášní a žádostí, jsou mrtví v hříchu a poslouchají vládce nebeských mocností – ďábla. Musíme trvat na tom, že to je jenom Bůh, kdo rozhoduje o lidském spasení, protože jenom tak můžeme skutečně zachovat učení o spasení z pouhé milosti. Tak to také Pavel vysvětluje v Ř 9, když vysvětluje Gn 25

– Bůh se rozhodl pro Jáka ještě dříve, než mohl kdokoliv z obou bratří cokoli udělat. Bůh to udělal proto, aby zůstalo v platnosti Boží vyvolení.

Bůh se rozhoduje na základě své moudrosti, která je nekonečná, rozhoduje se spravedlivě, protože jenom On jediný je skutečně spravedlivý, rozhoduje dobře, protože On je jediný dobrý a jeho rozhodnutí vycházejí z Jeho charakteru, který je zároveň svatý a zároveň plný lásky.

C. Námitky proti tomuto učení

Nemáme dnes čas věnovat se více tomuto tématu, ale přesto musím zmínit ještě alespoň dvě věci. Především jsou to námitky, které lidé vznášejí proti učení o Božím vyvolení. Jednou z těchto námitek je, že toto učení:

1. Vede k pýše

Musíme si říci, že k pýše vždycky povede nesprávné porozumění tomuto učení. Učení o vyvolení zbavuje člověka jakéhokoliv nároku na spasení, zbavuje nás našich vlastních zásluh a ukazuje nám, kdo je náš Bůh. A poznání Boha – to je začátek moudrosti, moudrosti shůry, která je:

- *Moudrost shůry je především čistá, dále mírumilovná, ohleduplná, ochotná dát se přesvědčit, plná slitování a dobrého ovoce, bez předsudků a bez přetvářky. (Jk 3,17)*

2. Je nespravedlivé

Milost může snadno vyvolávat pocit křivdy. Dobře si to můžeme uvědomit, když vidíme, jak náš pan prezident využívá svého práva a dává lidem milost. Milost je nepochopitelná a je nespravedlivá. Milost znamená, že je tady viník a tomu je odpuštěno. Těmi viníky jsme my. Ale Boží milost není nespravedlivá, protože za nás bylo zapláceno výkupné. Bůh je spravedlivý a nemůže nechat hřích bez trestu – a tak potrestal svého vlastního Syna.

3. Je zbytečné

Další námitkou, s níž se můžete setkat, je, že toto učení je zbytečné, jsou to jen spekulace, které nikam nevedou. Opak je pravdou – učení o Božím vyvolení je základem našeho spasení.

- *... ti pak, kteří byli vyvoleni k věčnému životu, uvěřili. (Sk 13,48)*

Můžeme rozumět spasení i bez tohoto učení, ale – a to je další věc, kterou musím ještě zmínit – můžeme mít také velký:

D. Užitek z tohoto učení

Učení o svrchovaném Božím vyvolení není, stejně jako každé další učení Božího slova, bez užitku. Podívejme se jenom na čtyři věci:

1. Dává nám ujištění

Toto učení nám jasně ukazuje, že naše spasení nezávisí na nás, není z našich skutků, ale závisí zcela na Boží milosti. Boží slovo nám opakovaně zdůrazňuje, že jsme spaseni k tomu, abychom konali dobré skutky, ale nikoli kvůli těmto skutkům. Bůh nás pevně drží ve své ruce a nic nás nemůže oddělit od Jeho lásky.

2. Vyvyšuje Boha

Myslím, že to je jasné z toho, co jsme si dosud řekli. Bůh je na prvním místě a nikoliv člověk. Bůh je ten, kdo je velký a nikoliv člověk. U Boha to začíná a u Boha to také končí. Daleko před stvořením světa Bůh jednal – vyvolil lidi ke spasení.

3. Učí nás pokoře

Když vidíme, kdo je Bůh, který vyvoluje, tak rozumíme tomu, že jsme podobni páře, jak zpíváme v jedné písni a jak to říká Boží slovo. Na okamžik se ukáže a potom zase zmizí. Na Bohu je cele závislý celý náš život a to nás vede k pokoře, k tomu, že se skláníme před tímto velikým Bohem a s bázní Ho chválíme.

4. Vede k vděčnosti

Když vidíme, jak veliký je náš Bůh a jak úžasné spasení pro nás připravil, tak nás to vede ke chvále.

- *Budme vděčni za to, že dostáváme neotřesitelné království, a služme proto Bohu tak, jak se jemu líbí, s bázní a úctou. (Žd 12,28)*

Tento verš nás vede k samotnému závěru:

ZÁVĚR

Máme velikého Boha a potřebujeme se Ho učit poznávat. Bůh nás převyšuje – Jeho myšlení není jako naše myšlení. Nikdy nedokážeme plně porozumět těmto věcem, které jsou ukryté hluboko v Boží mysli. Ale víme, že každého člověka Bůh volá k pokání a k víře a Ježíš říká:

- *Kdo ke mně přijde, toho nevyženu ven. (J 6,37)*
- *... `každý, kdo vyzývá jméno Páně, bude spasen´. (Ř 10,13)*

Modleme se.

CHARLES G. FINNEY: HERETIK NEBO BOŽÍ MUŽ? II.

Richard P. Belcher

Článek na stránkách *Reformace* – [zde](#).

V našich předchozích dvou článcích o teologii Charlese G. Finneyho jsme mohli sledovat jeho názory v následujících oblastech:

- Boží morální zákon a vláda
- Povinnost člověka dokonale dodržovat Boží morální zákon pro své spasení
- Pokání jako obrat člověka od jeho sobectví k dokonalému dodržování Božího zákona
- Přirozená schopnost člověka dokonale dodržovat morální zákon
- Teorie morálního vlivu vykoupení, jíž je Finney zastáncem

Nyní přistoupíme k tomu, že se budeme zabývat několika dalšími oblastmi Finneyho teologie, a to oblastmi, které už i čtenář sám může snadno předvídat na základě toho, co jsme si doposud ukázali.

I. FINNEYHO POHLED NA LIDSKOU ZKAŽENOST

Finney nepoužívá termín morální zkaženost ve smyslu původní či vrozené zkaženosti, ale používá ho v tom smyslu, že člověk se stává zkaženým ve svých skutcích, a nikoli ve své přirozenosti. Adam má tím pádem vliv na lidské pokolení nikoliv tím, že by došlo ke změně v lidské přirozenosti, ale pouze tím, že jeho hřích ovlivňuje člověka, aby hřešil také. Finney tvrdí, že je naprostý nesmysl mluvit o nějaké hříšné povaze či hříšné přirozenosti a že takováto myšlenka dělá z hříchu jen jakýsi fyzický virus, spíše než že by šlo o dobrovolnou fyzickou volbu. Finneymu jde samozřejmě i to, že ti, kdo věří v tělesnou zkaženost člověka, budou popírat rovněž i to, že by člověk mohl být dokonale posvěcen už v tomto životě, což

by samozřejmě opět nabourávalo jeho pohled na spasení - jímž je dokonalost skrze dodržování zákona.

Finney je také přesvědčen, že tento pohled na vrozenou zkaženost pak mění i celý systém praktické teologie. Samozřejmě to znamená, že naše kázání a evangelizace nejsou dílem Boží moci, neboť člověk je ve svém vlastním způsobu bytí schopen odpovědět na evangelium. Vše, co člověk potřebuje, je jen silné přesvědčování a naléhání ze strany kazatele, aby pak člověk udělal to, co vlastně ví, že by měl udělat, a čeho je schopen ze své síly - učinit rozhodnutí a oddat se dodržování Božího zákona. Vrozená zkaženost, která z člověka činí bytost naprosto bez jakékoli schopnosti či možnosti, aby sám sobě pomohl dodržovat zákon, by přímo podkopala v základech Finneyho pohled na spasení.

Finney tedy odmítá jakýkoli názor spojený s tím, že by tu byl prvotní hřích, který do lidského pokolení vstoupil skrze Adama, aby ho pak lidé přirozeně dědili z generace na generaci. Podle něj každý člověk padne svým vlastním způsobem a za svůj hřích nese osobní zodpovědnost. Finney je toho názoru, že myšlenka morální zkaženosti, která se do lidského pokolení dostane skrze hřích někoho jiného, je nejenom kamenem úrazu pro církve a pro tento svět, ale je dokonce něčím odporným i pro Boha samotného a odporuje i lidské inteligenci, pročez by tedy měla být vykázána ze všech kazatelen. Lidská zkaženost tkví pouze v tom, že jde o jeho vůli a jeho rozhodnutí raději hřešit než být poslušný Božímu zákonu, a člověk je přitom plně schopen si to svou vlastní mocí rozmyslet a změnit svůj život, aby už nežil hříšně, ale aby žil v poslušnosti Božímu zákonu.

II. FINNEYHO POHLED NA ZNOVUZROZENÍ

Pojmem znovuzrození Finney chápe skutečnost, že člověk má nové srdce. Je pravda, že hříšník musí mít nové srdce, ale od hříšníka samotného se podle Finneyho žádá, aby si toto nové srdce obstaral sám. Lidé jsou tedy v této změně aktivní, ale je třeba mít přitom na paměti, že zde nejde o změnu v přirozenosti, ale o změnu ve skutcích. Finney připouští, že Bůh lidi v tomto smyslu přitahuje k tomu, aby tuto změnu učinili, ale Bůh nikdy

člověka nijak nepřemáhá a neznásilňuje, jelikož člověk tuto změnu musí podniknout dobrovolně a z vlastní vůle. Takže Bůh člověka přitahuje, ale člověk sám si může zvolit, zda přijme či odmítne Boží povolání, aby se znovuzrodil, tedy aby změnil své srdce.

Je to tedy znovuzrození, neboli lidské podrobení se Božímu zákonu, které člověka učiní svatým, a pokud se zároveň nepromění i charakter člověka, zůstává tento znovuzrozeným – znamená to tedy, že se ve skutečnosti Božímu zákonu nepodrobil. Hříšník má tudíž všechny schopnosti a přirozené atributy nutné k tomu, aby byl dokonale poslušný Bohu a jeho zákonu, což je vlastně znovuzrození, které člověk potřebuje. Tato změna související se znovuzrozením, kterou si člověk navozuje sám, je změnou OD stavu naprosté zasvěcenosti sobě samému – vyhledávání vlastních zájmů, vyhovování svým žádostem a zaměřenosti na sebeuspokojení jakožto nejvyšší životní cíl. Je to změna přivádějící člověka DO stavu naprosté zasvěcenosti Bohu a zájmům jeho království jakožto nejvyššímu a konečnému životnímu cíli. Duch svatý a Boží slovo a pravda a prozřetelnost na tom mají svou účast, ale podle Finneyho je primárním činitelem znovuzrození lidská síla. Ani Bůh ani žádná jiná bytost nemůže člověka znovuzrodit, pokud se on sám neobrátil k Bohu a k jeho zákonu, aby byl spasen! Znovuzrozený člověk by od momentu svého znovuzrození (tak, jak ho definuje Finney) měl už nadále žít život bez hříchu. Finney ještě navíc tvrdí, že snad není větší hereze a nebezpečnějšího dogmatu než popření pravdy, že by křesťané měli a že skutečně mohou prožít většinu svých dnů ve stavu naprosté dokonalosti. Protipólem této doktríny, kterou Finney považuje za nebezpečnou, je podle něj fakt, že křesťané mohou prožít většinu svých dnů tak, že vůbec nehřeší.

III. FINNEYHO POHLED NA PŘIROZENÉ SCHOPNOSTI

Podle Finneyho názoru má každý člověk přirozenou schopnost poslouchat Boha a dodržovat jeho morální zákon. Ale člověk se také podle své vůle může rozhodnout se Božímu zákonu vzepřít. Kdokoli mluví o tom, že by člověk neměl mít přirozenou schopnost poslouchat Boha a jeho

zákon, ale přitom by pak měl být volán k zodpovědnosti za dodržování Božího zákona, mluví naprosto zcestně. Člověk skutečně má schopnost uposlechnout Božím přikázáním a vykonávat vůči Bohu veškerou svou povinnost. Je to jeho přirozená schopnost, a nikoli nějaká schopnost, kterou mu musí udělit Bůh. Finney nemluví o tom, že by se člověk měl pevně držet Boží síly nebo že by se měl spoléhat na Boží milost a čerpat z ní sílu, aby mohl naplnit Boží požadavky. Ale vždyť tentýž Bůh přece také od člověka nikdy přímo nežádá, aby dělal něco, co by bylo nad jeho síly.

Finney potom také samozřejmě odmítá myšlenku o schopnosti udělené nám z milosti – jakékoli duchovní schopnosti, kterou by člověk musel dostat od Boha, aby se z něho mohl stát křesťan. Člověk v sobě přirozeně má všechny potřebné duchovní schopnosti, a tak od Boha nepotřebuje z milosti získat nějakou jinou zvláštní schopnost. Jediným důvodem, proč si někteří lidé myslí, že potřebují z Boží milosti získat nějakou schopnost, je ten, že si myslí, že už svou schopnost ztratili kvůli Adamovu hříchu, což je podle Finneyho hloupost. Člověk nepotřebuje vinou Adamova pádu žádnou milostivou schopnost, protože člověk v sobě má přirozenou schopnost Boha poslouchat a protože lidské pokolení nebylo ve své přirozenosti Adamových hříchem nijak zasaženo. Spravedlivé přikázání v sobě vždycky nese to, že člověk má schopnost toto přikázání i uposlechnout, zatímco přikázání, abychom vykonali něco nemožného, jelikož člověk má hříšnou přirozenost, je pro Finneyho čirou absurditou. Nemáme žádný důkaz, že by kdy lidstvo ztratilo svou schopnost poslouchat Boha a jeho zákon, a to ani skrze Adamův prvotní hřích, ani skrze vlastní hřích konkrétního člověka. Podle Finneyho je milost úměrně tak velká, jak je velká schopnost hříšníka přizpůsobit se a vyhovět Božím požadavkům. Finney obrací milost úplně vzhůru nohama, když tvrdí toto: oberte člověka o jeho svobodu a udělejte z něho přirozeně neschopného uposlechnout Boha a jeho zákon, a znemožníte tím milost stejně tak jako i povinnost člověka být poslušný. Jinými slovy, podle Finneyho názoru se nám nemůže dostat a ani se nám nedostane milosti, dokud my sami nezapojíme svou sílu a nebudeme dokonale dodržovat Boží přikázání.

Podle Finneyho Bible rovněž tvrdí, že tou obtíží, kterou je v člověku třeba překonat, aby se stal poslušným Bohu, je pouze hříšnickova neochota a nic jiného – ne nějaká hříšná přirozenost. Ten fakt, že Bible hříšníka představuje jako v určitém smyslu závislého na Božím vlivu, aby mohl získat to správné srdce, neznamená, že by byl hříšník ve své bytosti či přirozenosti v tomto smyslu neschopen. Takováto doktrína o lidské neschopnosti jenom způsobila ochladnutí v srdci církve a ukolébala hříšníky k fatálnímu spánku, říká Finney. Tvrdit, že lidé v Adamovi ztratili svou schopnost poslouchat Boha, a potom říct, že Bůh člověku udělil či propůjčil cosi, co se nazývá milostí, je jen zneužitím jazyka a je to něco absurdního, co zároveň i popírá skutečnou milost evangelia.

IV. FINNEYHO POPŘENÍ DOKTRÍNY LIDSKÉ NESCHOPNOSTI

Finney říká, že ti, kdo věří v lidskou neschopnost poslouchat Boha, byli neblaze ovlivněni mystifikujícím naučením. Toto falešné učení, jak tvrdí, uvrhá jejich přesvědčení do mlhy, takže oni pak věří, že všichni lidé zhřešili v Adamovi a mají nyní hříšnou přirozenost. Podle Finneyho je logickým vyústěním takového přesvědčení závěr, že nikdo z těch, kdo kdy na zemi či na nebi zhřešili, nebude nikdy schopen vykázat plnost poslušnost, kterou vyžaduje zákon – což znamená, že vlastně nikdo nebude nikdy schopen dojít spasení. Ve skutečnosti se Finney opět prokazuje svou vírou v to, že lidé nepotřebují Krista a jeho dokonalý život a jeho smrt a že nikdo nepotřebuje být na Kristu závislý, ale že se člověk může spolehnout na sebe a být závislý pouze na své schopnosti dokonale dodržovat zákon. Finney věří, že můžeme být spaseni skrze správný akt naší vlastní vůle – takže se po nás nežadá, abychom dosáhli nějaké duchovní úrovně, do které bychom nemohli dospět ať už přímo či nepřímo skrze správné volní rozhodnutí našich srdcí a našich životů.

V. JAK FINNEY CHÁPE VÍRU

Některé Finneyho výroky o víře mohou někomu znít jako docela ortodoxní. Říká třeba, že víra je důvěra v Boha a v Krista tak, jak nám to zjevuje Bible a rozum. Dále pak je víra přijetím Krista jen jako takového,

jakého nám ho představuje jeho evangelium. Víra je bezpodmínečné vzdání se své vůle a svého celého bytí ve prospěch Krista. Jenže potom Finney pokračuje dál a svými dalšími výroky začíná vyvolávat určité otázky, když třeba tvrdí, že víra je odevzdáním své duše Bohu a Kristu ve vší poslušnosti a že důsledkem víry je stav nynější bezhříšnosti. Vírou se tak rozumí všeobecné přizpůsobení a poddání své vůle vůli Boží, což vlastně z víry dělá synonymum pro úplné posvěcení.

Tím pádem to opět vypadá, že Krista a jeho dílo poněkud zastihuje člověk a jeho moc a schopnost žít ve stavu naprostého posvěcení.

VI. FINNEYHO POHLED NA OSPRAVEDLNĚNÍ

Někteří z nás by teď mohli přirozeně očekávat definici Finneyho doktríny ospravedlnění podanou tak, jak jsme zvyklí se vyjadřovat v evangelikálních kruzích. Ale u Finneyho tohle nejde. Jeho definice mohou být někdy právě z tohoto důvodu velmi obtížné na pochopení. Abychom se zde měli o co opřít, vysvětluje nám Finney sám, co naopak doktrínou o ospravedlnění rozhodně není. Nemůžeme za ni považovat přičtení Kristovy spravedlnosti člověku jedině skrze víru, aby pak tento člověk mohl být Bohem Otcem prohlášen za spravedlivého. Finney říká, že je naprostý nesmysl tvrdit, že by hříšník mohl být nazván spravedlivým podle zákona zásluhou spravedlnosti někoho jiného, i kdyby třeba i Krista. Hříšník musí dosáhnout své vlastní spravedlnosti. Finney tvrdě napadá ty, kdo učí, že hříšník může být ospravedlněn skrze dokonalou a přičtenou spravedlnost a poslušnost Krista. Podle Finneyho tento názor neodpovídá realitě, protože se zakládá na nepravdivém předpokladu - dokonce na nesmyslném předpokladu. Zakládá se na falešném předpokladu, že Kristus sám ve své osobě nebyl zákonu dlužen svou vlastní poslušností, a tudíž byl poslušen zákonu ne kvůli sobě samému, ale ve prospěch druhých. Finney říká, že tento náhled na věc nerozpoznává fakt, že Kristus potřeboval být poslušný zákonu pro sebe samého, a nemohl tím pádem svou poslušnost vykonávat pro druhé. Jestliže byl Kristus dlužen morálnímu zákonu svou vlastní poslušností, pak jeho poslušnost nemohla vykonat nic víc, než ospravedlnit jeho samotného, takže jeho poslušnost pak vůbec nemohla být přičtena nám. Kristu

bylo tedy nemožné, aby byl poslušen zákonu místo nás. Mohl učinit jen to, co bylo jeho povinností kvůli sobě samému.

Z toho vyplývá, že hříšník smí být ospravedlněn pouze svou vlastní spravedlností, která pochází z dokonalého dodržování Božího zákona. Člověk ke svému ospravedlnění nutně potřebuje svou všeobecnou, dokonalou a nepřetržitou poslušnost vůči Božímu zákonu. Potom by se ovšem někdo mohl zeptat, proč Kristus zemřel? Finney říká, že kvůli tomu, aby byla naplněna veřejná spravedlnost. Bůh bere svůj zákon velmi vážně a nikdo se proti němu nemůže provinit bez toho, že pak i nesl svůj trest, neboť Bůh takovou nerozvážnost a hřích ztrestá. Záměrem Kristovy smrti je to, že má hříšníka přivést k pokání [opět morální vliv], a tak se skrze Kristovu smrt hříšník odvrátí od hříchu a navrátí se k plné poslušnosti Božímu zákonu. A právě tady se Finney dopouští něčeho, co dělají i mnozí jiní – smíchává spolu pojem ospravedlnění a pojem posvěcení, neboť teprve tehdy, když je člověk plně posvěcen naprostou poslušností Božímu zákonu, je také, podle Finneyho, ospravedlněn před Bohem. Finney připouští, že vlastně z posvěcení udělal podmínku k ospravedlnění – takže pro něj neexistuje ospravedlnění bez posvěcení.

Svým tvrzením, že posvěcení je podmínkou ospravedlnění, má tedy Finney na mysli, že nynější, plné a naprosté zasvěcení svého srdce i života Bohu a službě jemu je neměnnou podmínkou současného odpuštění minulých hříchů člověka a zároveň nynějšího přijetí u Boha. Ale Finney zachází ještě dál, když pak tvrdí, že kající duše zůstává ospravedlněna pouze potud, pokud toto zasvěcení z celého srdce stále trvá. A jestliže člověk odpadne od své první lásky a odevzdá se duchu vyhledávání vlastního potěšení, upadá pak opět do otroctví hříchu a je pak znovu hoden odsouzení a znovu ztracen. Potom mu zase nezbyvá, než opět činit pokání a vrátit se k těm prvním krokům, které jsou podmínkou jeho obnovy ke spáse.

Finney připouští, že svým názorem popírá evangelikální pohled na ospravedlnění, jehož jádrem je to, že je nám pouhou vírou přičtena Kristova spravedlnost k tomu, abychom mohli být před Bohem prohlášeni za

spravedlivé, a že toto je jediná cesta ke spasení – jediný způsob, jak se člověk může stát spravedlivým před tváří svatého Boha. Finney říká, že tato myšlenka přičtené spravedlnosti představuje jiné evangelium než to, které káže on. Dodává také, že tím odlišujícím rozdílem není jen nějaký spekulativní či teoretický bod, ale že jde o základní pilíř evangelia a spasení. Zde se Finney vyjadřuje velmi jasně, že jeho evangelium je jiné, než to, co kážeme my – jiné než biblické evangelium. Znovu opakuji, že to zde dokládají jeho vlastní slova, kterými připouští, že jeden z nás káže falešné evangelium – jeho evangelium NENÍ JEDNO A TOTÉŽ s tím, co kážeme my.

Musíme pochopit, že podle Finneyho je naše evangelium, tedy to, kterým kážeme následující doktríny a pravdy, něčím smyšleným a vybájeným [s přehnanými či absurdními myšlenkovými pochody] a hodilo by se mnohem lépe spíš do beletrie než do systematické teologie. Toto jsou pak doktríny, které Finney silně popírá a staví se vůči nim do opozice:

1. Doslovné přičtení Adamova hříchu veškerému jeho potomstvu
2. Doslovné přičtení všech hříchů vyvolených Ježíši Kristu
3. Utrpení Krista za vyvolené svou mírou přesně odpovídající jejich přestoupením
4. Doslovné přičtení Kristovy spravedlnosti / poslušnosti vyvoleným skrze víru
5. Neustálé posvěcování všech těch, kdo jsou obrácení a v Kristu

Finney se potom na několika stránkách zabývá odsouzením pohledu Westminsterského vyznání víry v bodě, který se týká ospravedlnění pouze z víry.

VII. FINNEYHO POHLED NA POSVĚCENÍ

Pokud se čtenář pozorně snažil porozumět Finneyho pohledu na ospravedlnění, udělal si už pravděpodobně nějaký obrázek i o jeho náhledu na posvěcení, ačkoli jsme se o tom už do jisté míry zmínili, když jsme se zabývali ospravedlněním. Řekli jsme si už, že pro Finneyho se naprosté posvěcení nachází v samotném základu ospravedlnění. Samotným

posvěcením je třeba rozumět nic více a nic méně než naprostou poslušnost Božímu morálnímu zákonu. Neznamená to, že by duše nemohla hřešit, ale znamená to to, že si duše skrze víru neustále přivlastňuje Krista spolu s tím, jak v této duši dále přetrvává naprosté posvěcení. Jak jsme mohli vidět, tato poslušnost Božímu zákonu [neboli úplné posvěcení] je člověku přístupné a možné na základě jeho přirozených schopností, a toto úplné posvěcení zde musí být přítomno dříve, než může duše vstoupit do nebe.

Poté, co jsou nám na důkaz pravdivosti jeho tezí předloženy některé biblické pasáže, Finney dospívá k závěru, že není pochyb ohledně toho, zda je nám úplné posvěcení v tomto životě dostupné nebo ne, a že by všichni měli uvidět tu praktickou stránku a zároveň naléhavou nutnost této doktríny. Jenže dokud evangelisté a pastoři nepřijmou tuto doktrínou a nebudou ji uvádět do praxe ve svém vlastním životě a v životech svých lidí – tento princip naprosté abstinence od hříchu – budou tito evangelisté a pastoři voláni každých pár měsíců k tomu, aby toto dílo obrácení prováděli znovu a znovu v životech svých obrácených.

Finney mluví i o tom, že naše duše potřebují mít zjevení Krista, a to jako krále, který v našich srdcích nastoluje svou vládu a vepisuje tam svůj zákon; jako prostředníka mezi Boží spravedlností, vůči které jsme se prohřešili, a naší provinilou duší; jako advokáta, který nás obhajuje před svým Otcem; jako vykupitele, který nás vysvobozuje z prokletí zákona a osvobozuje od moci a vlády hříchu tím, že za naši svobodu zaplatí cenu požadovanou veřejnou spravedlností; jako toho, který přišel kvůli našemu ospravedlnění; jako toho, který nesl naše těžkosti a vzal na sebe naše bolesti; a jako Krista, který se zjevuje tím, že se kvůli nám stal hříchem. Ale i po takovémto výčtu a objasnění se Finney stejně nakonec vrátí k tomu, že Kristova smrt má pouze morální vliv, který způsobí, že si zošklivíme sami sebe a budeme nenávidět hřích a milovat Boha. Když člověk pročítá Finneyho, může ho klidně napadat otázka, a kde je Kristova krev? Kde je jeho zástupná smrt? Kde je jeho spravedlnost přičtená hříšníkům? Kde je spasení milostí jedině skrze víru bez skutků zákona? Není divu, že pak

Finney musí připustit, že nově se obrátivší lidé toho o Kristu vědí příliš málo na to, aby se ustálili v trvalé poslušnosti, což vlastně znamená, že jeho neokonvertité nezůstávali moc dlouho věrní a postrádali tu žádanou definitivní ustavičnost.

To, že církev během celé své historie zatím nedošla úplného posvěcení, má podle Finneyho jediný důvod - a to že církev nevěří, že by byl takový stav pro ni vůbec dosažitelný. Finney uznává a trvá na tom, že dokonalost je možná na základě přirozené schopnosti, jak pro zkažené lidi tak pro padlé anděly - my všichni máme moc být dokonale svatí. Ale problém pro nás představuje naše neochota použít tuto přirozenou moc správným způsobem. Čerstvě obráceným lidem se nedovoluje ani pomyslet, že by mohli prožít třeba i jen jediný den naprosto bez hříchu, a už vůbec je nevyučujeme, aby bezhříšný život aktivně očekávali. Ale přesto je pořád pravda, říká Finney, že pokud je člověk ochoten se vzdát svých hříchů a odepřít si každou bezbožnost a světský chtíč a pokud je ochoten se cele a navždycky oddělit pro službu Bohu, tak potom přijme tuto doktrínu a zakusí její realitu - totiž že může a že bude žít v naprostém posvěcení.

ZÁVĚR

Z toho všeho tedy vidíme, že Finneyho celá teologie, včetně jeho mylného pohledu na lidskou zkaženost, na znovuzrození, na přirozenou schopnost člověka, na to, jak popírá lidskou neschopnost před tváří Boží, na víru, na ospravedlnění a na posvěcení, to všechno je součástí základu, na kterém stojí jeho chápání spasení, tedy nikoli milostí a jedinečně skrze víru, ale díky lidské schopnosti být dokonale a cele posvěceni svou vlastní mocí a svou vůlí a skutky.

(Výše zmíněné Finneyho doktríny jsou čerpány z vydání jeho teologie z roku 1878.)

Vydává Reformace.cz

Hošťálkova 1C, Praha 6, 169 00

ISSN 2336-8349